درۆی دروشم.. ئەگەر خوا ڕەزاقە، ئەی بۆ هەژاری هەیە؟.. بەختیار محەمەد

گەورەترین درۆی دروشمی ئایینەکان ئەوەیە، کە دەڵێن خوا ڕازیقە (ڕسقدەرە). وەك دەزانین، لە سەرانسەری دنیادا ملیۆنان مرۆڤ لە برسان دەمرن، کەچی خوا ڕسقیان نادا و تێریان ناکا (خۆ ئەوان کاریش دەکەن، ئەگەر کار هەبێ). هەر مرۆڤ نا، بەڵکو زۆربەی هەرە زۆری ئاژەڵە بێلانەکانی وەك سەگ و پشیلە لە کۆمەڵگەکانی ئێمەدا برسین و هیچ نییە بیخۆن و خوا ڕسق و ڕۆزیان نادا… کەواتە ئەو درۆیە چییە، کە دەڵێن خوا ڕەزاقە؟

ڕاستییەکەی، ئەگەر مرۆڤ ئەو ڕسق و ڕۆزییە زۆرەی لەسەر ئەم گۆی زەوییە هەیە بە دادپەروەری دابەشی نەکا، ئەوا هەرگیز خوا ڕسقی کەس نادا (واتە ئەو هیچ دەخلی بەم مەوزوعەوە نییە).

لە قورئانیشدا لەم بارەیەوە هاتووە دەڵێ: ((أن الله هو الرزاق ذو القوة المتين)) (الذاريات: 56)؛ یان دەڵێ: ((الله خير الرازقين)) (الجمعة: 11)؛ یانیش لە ئایەتێکی دیکەدا دەڵێ: ((و ارزقنا و انت خير الرازقين)) (المائدة: 114). لە ئینجیلی مەتی ئیسحاحی (6) ئایەتی (25) و (26) یشدا هاتووە دەڵێ: ((لەبەر ئەوە پێتان دەڵێم: بایەخ بە بژێویتان مەدەن لەبارەی ئەوەی چی دەخۆن و چی دەخۆنەوە و لەشیشتان چ جل و بەرگێك دەپۆشن. ئایا ژیان لەوە زیاتر نییە، کە تەنها خۆراك بێ و لەشیش لەوە زیاتر نییە، کە تەنها جلپۆشین بێ؟ لە باڵندەی ئاسمان بنۆڕن! ئەو نە گەنم دەچێنێ و نە دەیدوورێتەوە و نە لە سایلۆش عەنباری دەکا، بەڵام باوکی ئاسمانییمان رسقی دەدا. ئایا ئێوە زۆر لەو باشتر نین؟))… ئەم ئایەتانە هیچیان لە واقیعی برسیەتی ملیۆنان مرۆڤ و گیانلەبەر کەم نەکردووەتەوە و کەسیان لەڕووی جەستەوە تێر و پڕ نەکردووە… گەلێ، خۆ من ئەوەش دەزانم، کە ئەم گوتە و دروشمە ئایینییانە بۆ ڕۆح (ڕۆحی ئیماندار) سوودبەخشن و ئارامی و شادی و ورەبەرزیی بە ڕۆح دەبەخشن، بەڵام ناکرێ لەسەر بنەمای واقیع و لۆژیك باسی ڕاستییەکان نەکەین، ئەو ڕاستییانەی، کە یەقینی ئیمان تووشی شڵك دەکەن. هەربۆیەشە ڕاستی و زانین، کە سەرچاوەی گومانن لە هەموو شتێك، تەنانەت گومان لە ڕاستی و زانین خۆشیان، مایەی نیگەرانی و دڵەڕاوکێن. ئیمان بۆیە

خۆشە، چونکە یەقینی تێدایە: یەقینی بێ پرسیار و بێ گومان؛ بەڵام بێ ئیمانی و ئیلحاد بۆیە ناخۆشن، چونکە پڕن لە گومان و لە پرسیار: گومان و پرسیاری عەقڵانی لە هەموو یەقینەکان. ئا لێرەوە عەقڵ تا پرسیار و گومان نەکا، کەواتە عەقڵێکی ئازاد نییە. ئا لێرەشەوەیە، کە عەقڵ لەگەڵ ئایین دەکەوێتە ملانێ و ناکۆکییەوە: ئایین ئیمان و یەقینی دەوێ، بەڵام عەقڵ پرسیار و گومانی دەوێ؛ ئایین وەهمەکان دەکاتە ڕاستی، بەڵام عەقڵ دەیەوێ ئەم وەهمانە تێك بشکێنێ. ئەو کاتەشی، کە عەقڵ یەقینی دین و ئیمان بەجێ دێڵێ، ئا ئەو کاتە عەقڵ دووچاری خەمۆکی و دڵەڕاوکێ دەبێ، بەڵام خەمۆکی و دڵەڕاوکێیەك، کە خاوەنی پڕۆژەی پرسیارە و بە دوای زانین و مەعریفەدا عەبدالێ و وێڵە.

بەختیار محەمەد